

PŘEDBĚŽNÝ NÁVRH BETONŮ A POSTUPU VÝSTAVBY NÁVODNÍHO LÍCE POLDERU KUTŘÍN NA ŘECE KROUNKA

PRELIMINARY DESIGN OF CONCRETE AND CONSTRUCTION STAGES OF UPSTREAM FACE OF POLDER KUTŘÍN ON THE KROUNKA STREAM

Vít Šmilauer, Pavel Reiterman, Petr Havlásek, Petr Huňka

Příspěvek shrnuje předběžný návrh a posouzení dvou přehradních betonů pro stavbu návodního líce polderu Kutřín na Chrudimsku. Na betonech byl stanoven vývoj pevností, mrazuvzdornosti, základního dotvarování a hydratačního tepla. Chování betonu v tahu společně se vznikem trhlin bylo ověřeno na H-trámech. Série termo-mechanických simulací stanovila minimální stupeň vyztužení lamel návodního líce pro kritickou betonáž v letním období.

The paper summarizes the preliminary design and assessment of two dam concretes for the construction of the upstream face of the Kutřín Polder. Evolution of strength, freeze-thaw resistance, basic creep and heat of hydration were determined. Tensile behaviour with the crack formation was verified on H-beams. A series of thermo-mechanical simulations determined the minimum reinforcement ratio for upstream face lamellas during critical summer casting.

Vodní díla tvoří důležitý prvek pro využívání, zadržování a ochranu vod. Kamenná – Rohle (dokončena 2000) a Slezská Harta (1997) patří v České republice mezi poslední vybudované významné vodní nádrže se sypanými hrázi. Poslední větší betonovou hrází se pyšní Hněvkovice s ukončenou betonáží v roce 1991. Od dokončení Hněvkovic došlo k mnoha změnám v normách, předpisech, možnostech, technologiích, materiálech i modelování. Tento článek ukazuje několik možných řešení pro polder Kutřín, který se nachází na Chrudimsku na řece Krounka v povodí Labe.

Betonové hráze mají vykazovat zejména dlouhodobou trvanlivost, především pak vodonepropustnost a mrazuvzdornost. Hráze tradičně patří mezi masivní betonové konstrukce s požadavky na nízké hydratační teplo [1]. Toho se dříve dosahovalo zpravidla používáním kameniva velké frakce, minerálních příměsí a minimálního množství cementu. Např. povrchový (obalový) beton přehrady Orlík (1954 až 1961) obsa-

hoval dle dnešního značení cement CEM II/B-S 32,5(N,R) 200 kg/m³, úletový popílek 50 kg/m³ a pěti-frační kamenivo do maximální velikosti 100 mm. Charakteristická 28denní pevnost betonu 10,1 MPa vzrostla po 50 letech na 38,7 MPa [2].

Nejslabším článkem masivních betonů je obvykle cementová pasta, jedná se o betony pevností do cca 50 MPa. Snižování množství cementu na technologicky přijatelné hodnoty se příznivě projevuje na nižším autogenním smrštění, nižším smrštění od vysychání, nižším hydratačním teplem a na dlouhodobé trvanlivosti ve zkouškách in situ [3]. Z hlediska vzniku a šíření trhlin působí blahodárně i vyšší vodní součinitel, který sice snižuje pevnost, přináší však vyšší dotvarování a větší duktilitu betonů při šíření trhlin [4], [5]. Nízká rychlost hydratace cementu příznivě působí na odolnost betonů proti vzniku trhlin [3]. Tento soubor požadavků je potřeba korigovat s ohledem na transportní problémy, obecně je tedy třeba snížit permeabilitu a difuzivitu na přijatelné úrovni.

Mezi další požadavky může patřit inhibice alkalicko-křemičité reakce, např. Portugalsko požaduje v pojivu pro stavbu vodních děl minimálně 30 % úletového popílku [6].

Polder Kutřín

Polder Kutřín bude plnit funkci protipovodňové ochrany, při hladině Q_{100} bude schopen zadržet 3,65 mil. m³ vody s rozlivem na 68 ha. Hráz polderu je navržena jako betonová tížná délky 136 m se šířkou koruny 5,6 m a maximální výškou od základové spáry 24,9 m (obr. 1 a 2). Ve střední části hráze je migrační prostup 3,8 × 3,1 m s uzavírací šachtou, dvě spodní výpusti DN 1200 a monolitický věžový objekt.

Návodní líc hráze bude postaven z vodonepropustného betonu. Beton návodního líce má průřez ve tvaru písmene L, tloušťku 0,8 až 2,8 m, objem 5 250 m³ a je horizontálně rozdělen do 15 m dlouhých bloků (na obr. 1 a 2 je vyznačen okrovou barvou). Válcovaný beton o objemu 11 050 m³ (je vyznačen barvou modrou) zajistí dostatečnou tíhu a stabilitu hráze.